

Posudek diplomové práce

Terezy Spěváčkové

Wolfgang Koeppens Romane: „Littérature engagée“ und experimentelle Prosa.

FF UK Praha, 2008, 113 str.

Diplomantka vychází z teze, že Koeppenovy romány nebyly ve své době doceněny kritikou a nedostalo se jim (tehdy ani později) takové přízně publika, jakou by si vzhledem ke své umělecké a myšlenkové hodnotě zasloužily, a dokládá to citáty z odmítavých kritik. V zásadě to lze přijmout, ale na druhé straně by se mělo připomenout, že v každých seriózních dějinách poválečné literatury (např. Barnerových) je Koeppen pojednáván jako jeden z první řady autorů příslušného období a že zmínky o jeho novátorské technice nechybí snad v žádném pojednání o německém románu po r. 1945.

Úvodní kapitola podává obecnou charakteristikou poválečné situace, určuje Koeppenovo místo v ní, zmiňuje se i česká recepce jeho díla (tato pasáž by si zasloužila samostatnou kapitolku nejspíš ke konci práce) a nastiňuje postup práce. Následuje zevrubná skica o politickém i kulturním vývoji SRN 1945-65 (11-29); jde o poučené a vcelku přesné shrnutí známých fakt; z menších přehlednutí uvádím: 16: mezi „mladé dramatiky“ po r. 1945 je zařazen vedle Weisenborna i Georg Kaiser († 5.7.1945); 28: Frisch a Dürrenmatt se kvůli nejasné formulaci stávají předchůdci dokumentárního dramatu, což (doufám) diplomantka neměla na mysli.

Těžiště práce tkví v rozborech tří románů z 50. let (*Tauben im Gras*, *Das Treibhaus*, *Der Tod in Rom*). Postup analýzy je u všech tří zhruba stejný: po shrnutí děje se analyzuje „forma“, tj. použité techniky (montáž, role vypravěče, popř. perspektiva, řečové způsoby, struktura textu), pojednávané problémy (dobře je postižen např. „strukturotvorný“ protiklad „starého“ a „nového“ světa, tj. Ameriky a Evropy, v prvním románu) a značná pozornost je věnována rozboru hlavních postav. U *Pařeniště* se začíná shrnutím dobových reakcí; rozбором textu se dochází k závěru, že jde o jediný „čistě politický román“ (74) ze všech tří. U *Smrti v Římě* nechybí pasáž o Mannově *Smrti v Benátkách*, ale vlastní srovnání je poněkud chudé. – Diplomantka průběžně porovnává všechny tři romány a daří se jí je dobře vzájemně odlišit i na druhé straně ukázat jejich společného jmenovatele v kritice současné SRN. Přesvědčivě se také dokládají jejich (ne povrchově, nýbrž vnitřně) autobiografické prvky, zejména v charakteristice některých postav, jež mají řadu rysů autorovy autoprojekce; dobře je to shrnuto v kap. 4 v tezi o „jednom hrdinovi“, který se do bezvýhodných situací částečně vmanévruje sám (podobně jako autor). Je dobře, že diplomantka nepřičítá autorově (hodně jednostranné a přehnané) kritice soudobé SRN platnost objektivního historického soudu.

Práce je napsána velmi dobrou němčinou (ne příliš časté překlepy a přehlédnutí jsem vyznačil ve svém exempláři, např. „der“ Biedermeier, 25; zkomolený název Weissovy hry, s. 28, aj.). Co do filologické techniky nelze práci nic vytknout; při kritičtější závěrečné redakci by se však bylo dalo vyhnout některým opakováním týchž informací v úvodu a dalších kapitolách.

Shrnutí:

Práce svědčí o důkladné přípravě, seznam literatury je bohatý a převzaté informace jsou v textu účelně využity, místy diplomantka dává najevo kritický odstup od názorů dobových recenzentů apod. Rozbory textů mají dobrou odbornou úroveň; u popisů použitých technických postupů by prospělo víc poukazů na kontext světové i domácí modernistické prózy (Joyce apod.). Rovněž titulní pojem „angažované literatury“ by si zasloužil důkladnějšího vymezení v rámci evropské literatury po r. 1945. Vcelku však lze říci, že téma bylo zpracováno na patřičné úrovni a práce představuje cenný příspěvek k poznání Koeppenova díla. Proto ji bez výhrad

doporučuji k obhajobě.

V Praze 9.9.2008

Prof. PhDr. Jiří Stromšík, CSc.,
vedoucí práce